

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm

Er referens/dnr: Fi2024/01702

Stockholm, 2024-12-12

Remissyttrande

Remiss av betänkandet SOU 2024:61, Effektiverare kontrollmöjligheter i systemen för rot, rut, grön teknik och personalliggare

Näringslivets Skattedelegation (NSD) lämnar följande synpunkter på promemorian (PM).

Utredningen har haft att se över regelverket för skattereduktion för rot- och rut-arbeten, installation av grön el samt personalliggare med syfte öka effektiviteten och motverka skatteundandragande och arbetslivskriminalitet.

Följande förslag lämnas av utredningen

- En begäran om utbetalning ska innehålla uppgifter om huruvida underentreprenörer eller bemanningsföretag har anlåtats
- En begäran om utbetalning ska lämnas på heder och samvete
- Förbättrad kontroll av utförare av transporter
- En möjlighet för Skatteverket att genom tredjemansföreläggande kunna säkerställa att lämnade uppgifter i en begäran om utbetalning är korrekt
- Det ska ställas krav på elektroniska personalliggares utformning
- Skatteverket ska vid ett kontrollbesök, utöver kontroll av dokumentationsskyldigheten, även kunna utreda om det finns behov av kontroll av vissa uppgiftsskyldigheter enligt SFL för den som beslutet om kontrollbesök gäller eller för den som utför eller kan antas utföra arbete i verksamhetslokalen eller på byggarbetsplatsen. I samband med detta ska Skatteverket ges vissa utvidgade befogenheter exempelvis att kunna ställa vissa frågor och granska historiska uppgifter i personalliggaren.
- Uppgifter om inhyrda personers arbetsgivare ska lämnas i personalliggaren

Huvudmän i NSD är:

Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige

NSD

N Ä R I N G S L I V E T S S K A T T E - D E L E G A T I O N

8. Det ska ställas krav på elektroniska personalliggare i alla verksamheter som omfattas av regelverket
9. Kontrollavgifterna ska höjas och bestämmas utifrån prisbasbeloppet

NSD har inget att erinra gällande förslagen ett till sju. Gällande förslag åtta och nio kommenteras dessa särskilt senare i yttrandet.

I betänkandet analyseras också om ytterligare krav, utöver ovan lämnade förslag, bör ställas på en utförare, om ytterligare uppgifter bör lämnas i en ansökan om utbetalningar och om uppgifter i personalliggarna regelbundet ska överföras till Skatteverket.

I betänkandet konstateras att Skatteverket redan nu har tillgång till en stor mängd uppgifter som kan användas som underlag till kontroll. Vidare anføres att den administrativa bördan och de integritetsintrång ett ökat uppgiftslämnande skulle medföra inte kan motiveras med en ökad effektivitet i Skatteverkets verksamhet. I betänkandet framförs i stället upprepade gånger att Skatteverkets kontrollverksamhet bör ökas:

”Utredningen bedömer att en effektivare resursanvändning kan uppnås genom en utökad kontroll baserad på de uppgifter Skatteverket redan har tillgång till. De uppgifter som lämnas av utförare bl.a. på individnivå i arbetsgivardeklarationer och när utbetalning begärs ger goda förutsättningar att göra ett urval för riskbaserade kontroller.”

”Enligt utredningens mening är det tveksamt om en skyldighet att lämna uppgifter om eventuella underentreprenörer eller bemanningsföretag skulle vara en mer effektiv åtgärd för att motverka skatteundandragande än en utökad kontrollverksamhet.”

”Utredningens bedömning: Det sker för få kontrollbesök i berörda verksamheter, vilket medför att regelverket för personalliggare inte fungerar effektivt. Kontrollbesöken behöver därför öka till antalet och vid behov även ske oftare”

”Enligt statistik från Skatteverket ledde endast 1,6 procent av kontrollbesöken i byggbranschen och 2,5 procent av kontrollbesöken i övriga branscher under 2023 till en skatteutredning. Ändringsfrekvensen på skatteutredningar som genomförs efter ett besök uppgick till 90 procent avseende revision och 50 procent avseende skrivbordskontroll. Enligt utredningens mening är det därför nödvändigt att Skatteverket genomför fler kontrollbesök i de verksamheter som omfattas eller kan antas omfattas av krav på personalliggare och att sådana besök vid behov även sker mer frekvent. Vid behov måste det också göras fördjupade kontroller. Utredningen anser att det i dagsläget inte går att uttala sig om personalliggarens betydelse eller icke-betydelse när svartarbete ökar eller minskar i en bransch eftersom regelverket inte tillämpas i enlighet med lagstiftarens intentioner och därmed inte fungerar som det var tänkt.”

NSD

NÄRINGS- LIVETS SKATTE- DELEGATION

NSD delar de bedömningar som utredaren gör i dessa delar och vill särskilt understryka vikten av att Skatteverket genomför kontroller och använder sig av den information myndigheten redan har tillgång till istället för att ytterligare krav ställs på rapporteringar och andra pålagor på näringslivet.

I betänkande redogörs även för ett antal av de utvärderingar som gjorts av systemet med personalliggare, såsom promemorian Närvaroliggare och kontrollbesök – En utvärdering och förslag till utvidgning, (Ds 2009:43), rapporten En utvärdering av personalliggarsystemet (Skatteutskottet 2019), rapporten Personalliggares effekter på lönerapportering i restaurang- och frisörbranscherna (HUI 2017) samt rapporten Hur påverkas restaurang och byggbranschen av personalliggare, (Skatteverket 2029). En gemensam slutsats i dessa utvärderingar är det är svårt att se någon eller endast en mycket liten effekt av systemet.ⁱ

Utökad krav på elektroniska personalliggare

Gällande förslaget att samtliga branscher som idag omfattas av kravet på personalliggare ska ha en elektronisk personalliggare anser NSD det är tveksamt att det är visat att ett sådant behov finns.

Enligt utredningen har elektroniska personalliggare flera fördelar för både näringsidkare och myndigheter jämfört med manuella personalliggare, bl.a. minskar det risken för manipulation och den löpande dokumentationen tar mindre tid i anspråk för näringsidkaren. Vidare tar utredningen upp att en elektronisk personalliggare minskar risken för stavfel, att bokstäver faller bort eller att texten blir oläslig på grund av den anställdes handstil samt att risken faller bort för att personalliggaren blir oläslig på grund av att den är skadad av exempelvis fukt. Det finns dock inga uppgifter i betänkandet om hur vanligt det är med dessa problem i de manuella personalliggarna.

Utredningen gör bedömningen att det främst är mindre företag som idag använder sig av manuella personalliggare och som därmed kommer vara de som drabbas av en ökad kostnad om förslaget genomförs. Även om kostnaden för en personalliggare är överkomlig innebär det en ytterligare administrativ pålaga som rimmar illa med regeringens förenklingsagenda med inrättande av bland annat ett Förenklingsråd för att minska företagets regelbörda och administrativa kostnader.

Kravet på elektronisk personalliggare i nya branscher ökar instegskostnaden vid nyetablering av företag samt medför också en tröskeeffekt när man går från noll anställda till sin första anställda. Detta torde försvaga konkurrensen och minska effektiviteten i den svenska ekonomin.

Utifrån att det saknas uppgifter om omfattningen på bristerna i de manuella personalliggarna samt den låga frekvensen av kontroll från Skatteverkets sida måste det ifrågasättas om ett krav på elektronisk personalliggare i dagsläget är rimligt. Om ett stort antal kontroller från myndighetens sida hade visat på ett omfattande problem så hade det enligt NSD funnits större anledning att kräva att samtliga aktuella branscher skulle föra elektroniska personalliggare. Utifrån det underlag som presenteras i betänkandet ser inte NSD att den föreslagna ändringen är motiverad.

NSD

NÄRINGSLIVETS SKATTE- DELEGATION

Kontrollavgifter

Syftet med införandet av systemet med personalliggare var att skapa ett resurssnålt kontrollinstrument för att kunna bekämpa förekomsten av svartarbetet och skapa sundare konkurrensförhållanden. I utredningen framgår att endast 1,6 procent av kontrollbesöken i byggbranschen och 2,5 procent av kontrollbesöken i övriga branscher under 2023 ledde till en skatteutredning. Den största delen av kontrollbesöken leder således inte till en skatteutredning men kan ändå innebära kännbara ekonomiska konsekvenser för företaget i form av kontrollavgifter som många gånger har sin grund i mänskliga misstag. För att lagreglerna ska upplevas som legitima och proportionella ska enstaka misstag inte leda till dryga kontrollavgifter. NSD avstyrker därför den förslagna höjningen av kontrollavgifterna. Skatteverket bör istället i större utsträckning nyttja möjligheten till hel eller delvis befrielse från kontrollavgifter vid enstaka fel, särskilt när det inte finns misstanke om underliggande fel på skatteredovisningen. "Sanktionen" i systemet bör istället vara en efterföljande skatteutredning med i förekommande fall ytterligare skatter/avgifter som kan komma att påföras med tillhörande skattetillägg.

NÄRINGSLIVETS SKATTEDELEGATION

Johan Fall

Katarina Bartels

ⁱ Se mer om detta i bloggen Fokus på skatterna [Ny rapport från Skatteverket bekräftar att personalliggare saknar effekt](#)